

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Eidgenössisches Justiz- und Polizeidepartement EJPD
Département fédéral de justice et police DFJP
Dipartimento federale di giustizia e polizia DFGP
Staatssekretariat für Migration SEM
Secrétariat d'Etat aux migrations SEM
Segreteria di Stato della migrazione SEM

Kratke pregled

B

Priznate izbeglice
— Dozvola B

F

Privremeno primljene izbeglice
— Dozvola F

F

Privremeno primljeni lica
— Dozvola F

bosnisch, kroatisch, serbisch/bosniaque, croate, serbe/
bosniaco, croato, serbo

Dobrodošli u Švajcarsku!

Dobili ste azil u Švajcarskoj iliste privremeno primljeni. Za Vaš status važe posebna pravila. O tome Vas želimo informisati ovom brošuroum.

Sada ćete živeti duže vreme u Švajcarskoj. Stoga je bitno da se snađete i što brže integrišete. To podrazumeva, između ostalog, da budete svesni svojih prava i obaveza i da se potrudite oko posla i obrazovanja. U ovoj brošuri ćete pronaćiosnovne informacije o posebnim propisima koji se odnose na vaš status, kao i linkove za dalje adrese i informacije.

Državni sekretarijat za migracije SEM

Ova brošura je dostupna u elektronskomoblikuna stranici www.sem.admin.ch/info-integration na sledećim jezicima: nemački, francuski, italijanski, engleski, arapski, tigrinja, kurdski, tibetanski, farski, tamilski, somalski i srpski/hrvatski/bosanski

www.sem.admin.ch/info-integration

Kratke informacije

Indeks

B

Priznate izbeglice

— Dozvola B

F

Privremeno primljene izbeglice

— Dozvola F

F

Privremeno primljeni lica

— Dozvola F

Priznate izbeglice — Dozvola B

B

Izbeglica je lice koje je, zbog svoje rase, vere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili zbog svojih političkih stavova u svojoj domovini ili zemlji porekla bilo izloženo ozbiljnim nepogodnostima ili koje ima osnovan strah od izloženosti takvim nepogodnostima. Ova definicija zasniiva sena Konvenciji koja se odnosi na status izbeglica (Ženevska konvencija o izbeglicama). Kao ozbiljne nepogodnosti posebno se smatraju ugrožavanje života, fizičkog integriteta ili slobode, kao i mere koje prouzrokuju nepodnošljive psihičke pritiske. Takođe se uzima u obzir da žene mogu da imaju specifične razloge za bekstvo. Ženevska konvencija o izbeglicama takođe određuje da se niko ne sme deportovati u državu u kojoj može da bude izložen gore navedenim pretnjama.

Pravnaosnova

Pravnistatus izbeglica proističe iz Ženevske konvencije o izbeglicama. Na državnom nivou, uređen je Zakonom o azilu (čl. 58-62 Zakona o azilu). Aktuelna verzija Zakona o azilu dostupna je na sledećoj stranici:
www.admin.ch/ch/d/sr/c142_31.html

Dozvole koje se izdaju

Priznateizbeglice imaju pravo na dozvolu boravka u kantonu u kojem imaju zakonom uređeno boravište (Dozvola boravka za strane državljanke B). Ova dozvola ograničena je na godinu dana, ali se obično produžava sve dok postoji osnova za priznavanje statusa izbeglice. Nakon 10 godina zakonitog boravka u Švajcarskoj, može se izdati dozvola za stalno nastanjenje(Dozvola C), ukoliko su kriterijumi sa integraciju ispunjeni i ukoliko nema razloga za ukidanje dozvole. Oni koji se uspešno integrišu i mogu dobro da komuniciraju na jeziku sredine u kojoj žive mogu se prijaviti za dozvolu za stalno nastanjenje posle 5 godina zakonom uređenog boravišta.

Privremeno primljene izbeglice — Dozvola F

F

Privremeno primljena izbeglica je lice koje ispunjava uslove za status izbeglice, ali mu nije odobren azil jer postoje razlozi za isključenje iz azila. Ovo se dešava kada je izbeglički status lica nastao napuštanjem domovine ili zemlje porekla ili zbog ponašanja tog lica nakon napuštanja zemlje. Izbeglice za koje postoje razlozi za isključenje iz azila primaju se privremeno.

Pravnaosnova

Pravnistatus privremeno primljenih izbeglica proističe iz Ženevske konvencije o izbeglicama. Privremeni prihvata uređen je Saveznim zakonom o stranim državljanima i o integraciji (AIG) (čl. 83-88a AIG). Aktuelna verzija ovog zakona dostupna je na sledećoj stranici:

www.admin.ch/ch/d/sr/c142_20.html

Dozvole koje se izdaju

Privremeno primljene izbeglice i privremeno primljena lica dobijaju Dozvolu F. Izdaje se na maksimalno 12 meseci, a kanton stanovanja može da je produži na 12 meseci. Nakon pet godina boravka u Švajcarskoj, privremeno primljene izbeglice i privremeno primljena lica mogu da zatraže dozvoluboravka (Dozvola B). Nadležni organi, prilikom odlučivanja o zahtevu, uzimaju u obzir nivo integracije, porodične veze i opravdanost povratka u zemlju porekla.

Privremeno primljeni lica — Dozvola F

F

Privremeno primljena licasu lica čiji je zahtev za azilom od-bijen, ali koje se ne može prognati ili odstraniti iz zemlje iz sledećih razloga: kada proganjanje ili odstranjivanje **nije moguće** (na primer, ne mogu se dobiti putna dokumenta), **nije dopušteno** (ako je proganjanje protivno međunarodnom pravu) ili **nije razumno** (na primer, zbog rata ili situacije opšteg nasilja u zemlji porekla).

Pravnaosnova

Pravnistatus privremeno primljenih lica uređen je Saveznim zakonom o stranim državljanima i o integraciji (AIG) (čl. 83-88a AIG). Aktuelna verzija ovog zakona dostupna je na sledećoj stranici:

www.admin.ch/ch/d/sr/c142_20.html

Dozvole koje se izdaju

Privremeno primljene izbeglice i privremeno primljena lica dobijaju Dozvolu F. Izdaje se na maksimalno 12 meseci, a kanton stanovanja može da je produži na 12 meseci. Nakon pet godina boravka u Švajcarskoj, privremeno primljene izbeglice i privremeno primljena lica mogu da zatraže dozvoluboravka (Dozvola B). Nadležni organi, prilikom odlučivanja o zahtevu, uzimaju u obzir nivo integracije, porodične veze i opravdanost povratka u zemlju porekla.

Stanovanje

B
F
F

Priznate izbeglice, privremeno primljene izbeglice i privremeno primljena lica dodeljuju se određenom kantonu tokom i nakon postupka traženja azila. I posle donošenja odluke o azilu oni ostaju da stanuju u tom kantonu. Unutar dodeljenog kantona mogu slobodno da biraju mesto stanovanja. Privremeno primljenim licima koja primaju socijalnu pomoć kantonalni organi mogu dodeliti mesto boravka ili smeštaj. Adresu stanovanja treba prijaviti nadležnom kantonalnom organu. Izdata dozvola za strance važi samo u dodeljenom kantonu.

Šta stanari treba da znaju – na 16 jezika:

www.bwo.admin.ch/bwo/de/home/wie-wir-wohnen/infoblatt-wohnen/infoblatt.html

Švajcarski savez stanara:

www.mieterverband.ch

Promena kantona

B Priznate izbeglice treba da predaju zahtev za promenu kantona imigracionom organu kantona u koji žele da se presele. Zahtev se obično odobrava ukoliko podnosilac ne zavisi trajno od socijalne pomoći ili ako ne postoje nikakvi drugi razlozi za odbijanje u skladu sa zakonima o imigraciji.

F Privremeno primljene izbeglice mogu da zatraže promenu kantona. Zahtev se obično odobrava ukoliko podnosilac ne zavisi trajno od socijalne pomoći ili ako ne postoje nikakvi drugi razlozi za odbijanje u skladu sa zakonima o imigraciji. Zahtev za promenom kantona mora da se preda direktno u SEM.

F Privremeno primljeni stranci mogu da zatraže promenu kantona. Zahtev treba da se preda direktno u SEM. SEM će se potom konsultovati sadotičnim kantonima i odlučiti da li da odobri zahtev. Zahtevi će da budu odobreni ako podnosilac ima pravo na ujedinjenje sa porodicom ili ako su oba kantona saglasna sa promenom.

Putovanje u inostranstvo

B
F

Priznate izbeglice i privremeno primljene izbeglice mogu da zatraže putni dokument za izbeglice u imigracionoj službi kantona u kojem stanuju, s kojim dokumentom mogu da putuju u inostranstvo i opet nazad u Švajcarsku. Za to moraju lično da dođu na razgovor u imigracionu službu. Putni dokument izdaje SEM i on po pravilu važi 5 godina.

Pažnja: Putni dokument za izbeglice ne daje pravo na ulazak u domovinu ili zemlju porekla. Ako priznate izbeglice i privremeno primljene izbeglice otputuju nazad u svoju domovinu ili zemlju porekla, status izbeglice može da se opozove. Dalje, treba napomenuti da putni dokument za izbeglice ne daje automatski pravo na ulazak u druge zemlje. Ulazak u zonu Šengena u turističke svrhe uglavnom je moguć bez vize za period od najviše tri meseca. Da bi se ušlo u druge zemlje potrebna je viza. Molimo vas da se obratite organima zemalja u koje želite da putujete.

F

Privremeno primljena lica ne mogu slobodno da putuju. Njihovi matični pasoši (pasoši zemlje porekla) moraju se predati u SEM. U opravdanim slučajevima (na primer, u slučaju teške bolesti ili smrti člana porodice) možete lično doći u imigracionu službu kantona i zatražiti vizu za ponovni ulazak. Oni koji nemaju mogućnost da dobiju matični pasoš mogu da zatraže pasoš za strance koji će da omogući putovanje. Ovaj pasoš po pravilu važi 10 meseci i sme da se koristi samo za odobrena putovanja.

Doseljenje porodice i azil za porodicu

B

Priznatim izbeglicama dopušteno je doseljenje njihovih članova porodice (bračni drug, registrovani partneri i deca mlađa od 18 godina) u Švajcarsku. Ovi članovi porodice biće priznati kao izbeglice i dobiće azil pod uslovom da su postojali kao porodica pre nego što su izbegli i pod uslovom da nema posebnih okolnosti koje se tome protive.

Deca priznatih izbeglica koja su rođena u Švajcarskoj pošto je njihovim roditeljima priznat status izbeglice ne priznaju se automatski kao izbeglice. Stoga je važno da se zahtev za azil preda u SEM čim se dete rodi, da bi dete takođe dobilo status izbeglice.

F
F

Privremeno primljene izbeglice i privremeno primljena lica moraju čekati najmanje 3 godine nakon izdavanja privremenog prihvata da bi predali zahtev za doseljenje porodice kod kantonalne imigracione službe. Samo bračni drugovi, registrovani partneri i maloletna (neoženjena/neudata) deca mogu da se dosele u Švajcarsku u okviru doseljenja porodice. Za doseljenje porodice preduslov je da porodica stanuje zajedno u istom domaćinstvu, da je stan pogodan za celu porodicu, da porodica ne zavisi od socijalne pomoći i da govori jezik sredine u kojoj žive. Ako se ispune uslovi za doseljenje porodice vezani za vreme, zahtev za doseljenje porodice mora se podneti u roku od 5 godina. Za decu stariju od 12 godina zahtev mora da se preda u roku od 12 meseci.

Integracija

B
F
F

Lica koja dugotrajno žive u Švajcarskoj treba brzo i održivo da se integrišu. Stoga je bitno da sakupite informacije i da se potrudite da naučite jezik sredine, da nađete posao i da učestvujete u društvenom životu. Švajcarska podržava proces integracije putem programa i projekata i nastoji da pruži svima jednake prilike. Cilj integracije je miran suživot sa starosedeocima i doseljenicima na osnovu vrednosti obuhvaćenim saveznim Ustavom, uz uzajamno uvažavanje i toleranciju.

Više o švajcarskoj integracionoj politici:

www.integrationsagenda.ch

www.sem.admin.ch/bfm/de/home/themen/integration.html

Poticanje integracije

B
F
F

Brojne državne i privatne organizacije nude kurseve i programe kako bi podržale priznate izbeglice, privremeno primljene izbeglice i privremeno primljena lica u njihovom procesu integracije u Švajcarskoj. Prihvatite savetovanje i iskoristite ove prilike! Potrebne informacije možete dobiti u kantonalnim ili privatnim službama za integraciju.

Dodatne informacije o podsticanju integracije:

www.sem.admin.ch/bfm/de/home/themen/integration/foerderung.html

Adrese za kontakt u vezi sa integracijom u kantonima i gradovima:

www.sem.admin.ch/sem/de/home/ueberuns/kontakt/kantonale_behoerden/kantonale_ansprechstellen.html

Informacije o kantonalnim programima integracije (KIP):

www.kip-pic.ch/de/

Škola i obrazovanje

B
F
F

Deca priznatih izbeglica, privremeno primljenih izbeglica i privremeno primljenih licamoraju, kao i sva druga deca koja žive u Švajcarskoj, da pohađaju školu. Obavezno školovanje, koje obuhvata i obdanište, traje jedanaest godina i počinje u četvrtoj godini života. Nakon toga, u skladu sa svojim sposobnostima, deca mogu završiti strukovnu obuku i obrazovanje (VET) ili nastaviti školovanje u srednjoj školi, a potom na univerzitetu.

Više informacija na temu obaveznog obrazovanja i VET:
www.ch.ch/private/00060/00062/index.html?lang=de
www.berufsbildung.ch

Dalje obrazovanje i obuka

B
F
F

Na švajcarskom tržištu rada postavljaju se visoki zahtevi za radnike, kako u oblasti znanja jezika, tako i na polju tehničkih veština. Često kvalifikacije strankinja i stranaca ne odgovaraju zahtevima tržišta rada ili se kvalifikacije iz inostranstva ne priznaju. Jezički kursevi, dalje obrazovanje ili druge mogućnosti treba da Vam pomognu kako biste imali pristup poslovnomsvetu. U centrima kompetencije za integraciju, kao i u kantonalnim savetodavnim centrima dobićete neophodne informacije i savete.

Takođe se možete obratiti lokalnoj službi za pitanja stručnog usavršavanja, obrazovanja i savetovanja u vezi karijere u kantonu u kojem živite:
www.berufsberatung.ch/dyn/show/8242

Zaposlenje

B
F
F

Zaposlenje i ekonomska nezavisnost su važni činioci integracije u društvo. Iskoristite ponude koje vam olakšavaju ulazak u poslovni svet i dopustite nadležnim organima da vas savetuju. Posao treba da tražite aktivno.

Svuda u Švajcarskoj možete pronaći isplativ posao. Pod određenim uslovima možete boraviti nedelju dana van kantona u kojem živite. Poslodavac treba da vas kao zaposlenog prijavi u nadležnoj kantonalnoj službi mesta zaposlenja pre nego što počnete da radite. Takođe se prijavljuje i prestanak rada i promena posla. Ove prijave imaju svrhu zaštite zaposlenih, između ostalog. Time se sprečava da radite za nižu platu od ostalih.

Pravila u vezi sa promenom kantona (vidi stranu 7) i dalje treba poštovati.

Korisne informacije o zaposlenju i traženju posla:
www.treffpunkt-arbeit.ch

Informacije za zaposlene:
www.ch.ch/private/00054/00055/index.html?lang=de

Zdravstvo

B
F
F

Švajcarska nudi dobro razvijenu zdravstvenu zaštitu. Informišite se kako Vi i Vaša porodica možete da zdravo živite i koje Vam mogućnosti stoje na raspolaganju.

Sva lica koja žive u Švajcarskoj moraju izvaditi osnovno zdravstveno osiguranje.

Kao i u drugim oblastima svakodnevnog života, i u oblasti zdravstva je važno da možete sakupljati informacije i komunicirati na jeziku sredine u kojoj živite koliko god je to moguće.

Savezno ministarstvo za zdravlje nudi sveobuhvatne informacije za prevenciju i lečenje fizičkih i psihičkih tegoba na raznim jezicima:
www.migesplus.ch

Švajcarski Crveni krst (SRC) nudi, u Bernu, Cirihu, Ženevi i Lozani, medicinsku i psihoterapeutsku pomoć i savetovanje za žrtve torturei rata, kao i za njihove porodice:
www.redcross.ch/de/organisation/ambulatorium-fuer-folter-und-kriegsopfer/hilfe-fuer-traumatisierte-menschen

Centar za psihotraumatologiju GRAVITA nudi, u Sankt Galenu, medicinsku i psihoterapeutsku pomoć i savetovanje za žrtve torturei rata, kao i za njihove porodice:
www.gravita.ch/angebot/

Socijalno osiguranje

B
F
F

Švajcarska raspolaže dobro razvijenom mrežom socijalnih osiguranja. Beneficije iz svake grane socijalnog osiguranja finansiraju se unapred, preko doprinosa od plate. Kao priznata izbeglica, privremeno primljena izbeglica i privremeno primljeno lice imate obavezu doprinosa i pravo na beneficije kao i Švajcarci.

Socijalno osiguranje nudi osiguranicima zaštitu od rizika čije finansijske posledice ne bi mogli sami rešavati (npr. u slučaju gubitka posla ili invalidnosti). Takođe postoji starosna penzija. Penzija se može isplaćivati i kada supružnik ili roditelj (maloletnika) premine. Poslodavci plaćaju osiguranje za zaposleneu slučaju nesreće ili bolesti povezanih sa poslom.

Više o socijalnom osiguranju:

www.bsv.admin.ch/bsv/de/home/sozialversicherungen/ueberblick.html

Više informacija o osiguranju u slučaju nezaposlenosti:

www.treffpunkt-arbeit.ch/arbeitslos/erste_schritte/

Više informacija o ostalim vrstama osiguranja:

www.ch.ch/private/00029/00039/index.html?lang=de

14

Porezi

B
F
F

Priznate izbeglice, privremeno primljene izbeglice i privremeno primljena licamoraju u Švajcarskoj da plaćaju porez. Porezise izvorno oporezuju, a to znači da se porez odbija direktno od njihove plate pre isplate plate (čl. 83 do 110 Saveznog zakona o direktnom saveznom porezu od 14. decembra 1990). Visina poreza može da varira od kantona do kantona.

Socijalna pomoć

B

Socijalna pomoć se finansira iz poreskog budžeta. Visina davanja za socijalnu pomoć može se razlikovati od kantona do kantona. U većini kantona ipak se primenjuju smernice za obračun doprinosa, koje određuje Švajcarska konferencija za socijalnu pomoć (SKOS). Na taj način se obezbeđuje pravedna i efikasna socijalna pomoć u Švajcarskoj.

F

F

B

Priznate izbeglice i privremeno primljene izbeglice imaju ista prava na socijalnu pomoć kao i Švajcarci ako nisu u stanju da se sami finansijski brinu o sebi.

F

F

Prava privremeno primljenih lica na socijalnu pomoć uređena su kantonalno. Socijalna pomoć za privremeno primljena lica uglavnom je niža od socijalne pomoćiza priznate izbeglice i privremeno primljene izbeglice.

Više informacija na sledećoj adresi:

www.skos.ch/sozialhilfe/haeufig-gestellte-fragen/

Od svih radno sposobnih lica očekuje se da nezavise od socijalne pomoći i da se sami brinu o sebi i o svojoj porodici.

Važne adrese

Kantonalne službe za migraciju i tržište rada:

[www.sem.admin.ch/bfm/de/home/ueberuns/kontakt/
kantonale_behoerden/adressen_kantone_und.html](http://www.sem.admin.ch/bfm/de/home/ueberuns/kontakt/kantonale_behoerden/adressen_kantone_und.html)

Kantonalne službe za naturalizaciju:

[www.sem.admin.ch/bfm/de/home/ueberuns/kontakt/
kantonale_behoerden/kantonale_einbuengerungsbehorden.html](http://www.sem.admin.ch/bfm/de/home/ueberuns/kontakt/kantonale_behoerden/kantonale_einbuengerungsbehorden.html)

Kantonalne službe za prijavu zaposlenja:

[www.sem.admin.ch/bfm/de/home/ueberuns/kontakt/
kantonale_behoerden/Adressen_Meldeverfahren.html](http://www.sem.admin.ch/bfm/de/home/ueberuns/kontakt/kantonale_behoerden/Adressen_Meldeverfahren.html)

Kontakt mesta za integraciju u kantonima i gradovima:

[www.sem.admin.ch/bfm/de/home/ueberuns/kontakt/
kantonale_behoerden/kantonale_ansprechstellen.html](http://www.sem.admin.ch/bfm/de/home/ueberuns/kontakt/kantonale_behoerden/kantonale_ansprechstellen.html)

Ostali korisni linkovi

Švajcarske službe online:

www.ch.ch

Državni sekretarijat za migraciju SEM:

www.sem.admin.ch

Savezna komisija za pitanja migracije EKM:

www.ekm.admin.ch

Impresum

Izdavač	Staatssekretariat für Migration SEM Quellenweg 6, CH–3003 Bern Wabern
Redakcija	Information und Kommunikation, SEM
Grafika	meierkolb, Luzern
Fotografije	Fabian Biasio, Luzern
Izvor	BBL, Vertrieb Bundespublikationen CH–3003 Bern www.bundespublikationen.admin.ch

Ova brošura je dostupna u elektronskomoblikuna stranici
www.sem.admin.ch/info-integration na sledećim jezicima:
nemački, francuski, italijanski, engleski, arapski, tigrinja, kurdski,
tibetanski, farsi, tamilski, somalski i srpski/hrvatski/bosanski

www.sem.admin.ch/info-integration